

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

КАФЕДРА МЕНЕДЖМЕНТУ

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант освітньої програми

Наталія ВЕРНЮК

“ 20 ” серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Освітній рівень:	<u>перший (бакалаврський)</u>
Галузь знань:	<u>D «Бізнес, адміністрування та право»</u>
Спеціальність:	<u>D3 «Менеджмент»</u>
Освітня програма:	<u>«Менеджмент»</u>
Факультет:	<u>менеджменту</u>

Умань – 2025 р.

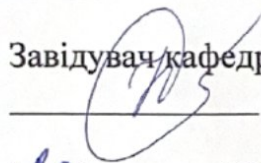
Робоча програма навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для здобувачів вищої освіти спеціальності D3 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент». Умань: Уманський НУ, 2025 р. 22 с.

Розробник: Ніна ПТЕЛЬ, доцент кафедри менеджменту, к.е.н., доцент

Ніна ПТЕЛЬ

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри менеджменту
Протокол від “20” серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри

Наталія ВЕРНІЮК

“20” серпня 2025 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту
Протокол від “20” серпня 2025 року № 1

Голова Марина ГОМЕНЮК

“20” серпня 2025 року № 1

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4,0 / 4,0	Галузь знань <u>D «Бізнес, адміністрування та право»</u>	<i>Обов'язкова навчальна дисципліна</i>	
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 4		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання –		Семестр	
Загальна кількість годин – 120 / 120	Спеціальність: <u>D3 «Менеджмент»</u>	3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4</i>	Освітній рівень: <u>перший (бакалаврський)</u>	Лекції	
		22 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		24 год.	4 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		59 год.	95 год.
	Освітня програма: <u>«Менеджмент»</u>	Індивідуальні завдання: - год	
		Вид контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчальної дисципліни "Міжнародні економічні відносини" розроблена відповідно до Положення методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою протокол №1 від 08.10.2020, із змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол № 8.

Навчальна дисципліна "Міжнародні економічні відносини" належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою "Менеджмент" підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю D3 «Менеджмент» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право»

Мета вивчення дисципліни – формування у студентів системи знань і розуміння концептуальних основ міжнародних економічних відносин (МЕВ), набуття практичних вмінь і навичок щодо формування, регулювання та відтворення МЕВ, забезпечення розуміння дії об'єктивних законів та принципів їх розвитку, вивчення форм міжнародних економічних відносин, основного інструментарію та умов їх реалізації в умовах глобальних економічних змін.

Завдання дисципліни:

- вивчення сутності МЕВ, їх форм, суб'єктів, рівнів, принципів і законів розвитку;
- вміння аналізувати і оцінювати економічне, політико-правове, соціально-культурне середовище та інфраструктуру МЕВ;
- усвідомлення форм, методів і механізмів регулювання міжнародної торгівлі;
- процесів міжнародного поділу праці, спеціалізації та кооперування;
- процесів міграції робочої сили та руху капіталу;
- одержання знань з основних питань та проблем функціонування світової валютної системи, методології міжнародних розрахунків;
- розуміння процесів міжнародної економічної інтеграції;
- напрямків міжнародного науково-технічного обміну та інновацій;
- сучасних процесів трансформації та глобалізації;
- вміння використовувати одержані знання у практичній зовнішньоекономічній діяльності України, враховуючи тенденції і перспективи розвитку міжнародних економічних відносин.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: вивчення дисципліни «Міжнародні економічні відносини» базується на загальних знаннях, отриманих під час засвоєння таких дисциплін: «Основи менеджменту», «Правознавство», «Організаційна поведінка», «Комунікативний менеджмент». «Міжнародні економічні відносини» поєднуються з вивченням таких освітніх компонентів: «Основи економічної науки», «Державне та регіональне управління», «Філософія і соціологія», «Теорія організації», «Статистична діагностика організації», «Психологія».

Вивчення навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми "Менеджмент" спеціальності D3 «Менеджмент» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право» (табл. 1).

Таблиця 1

**Матриця компетентностей і програмних результатів навчання,
що формуються під час вивчення навчальної дисципліни
«Міжнародні економічні відносини»**

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 13	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності	ПРН 15	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності
ЗК 14	Здатність працювати у міжнародному контексті	ПРН 17	Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера
		ПРН 19	Демонструвати навички обґрунтування управлінських рішень у зовнішньоекономічній діяльності суб'єктів господарювання аграрної сфери на основі комплексного економічного та фінансового аналізу
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 2	Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища	ПРН 19	Демонструвати навички обґрунтування управлінських рішень у зовнішньоекономічній діяльності суб'єктів господарювання аграрної сфери на основі комплексного економічного та фінансового аналізу
СК 6	Здатність діяти соціально відповідально і свідомо	ПРН 15	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності
СК 17	Здатність формувати стратегії розвитку підприємства на основі систематизації й аналізу первинної внутрішньої та зовнішньої інформації в умовах активізації міжнародних інтеграційних процесів.	ПРН 15	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності
		ПРН 17	Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера

		ПРН 19	Демонструвати навички обґрунтування управлінських рішень у зовнішньоекономічній діяльності суб'єктів господарювання аграрної сфери на основі комплексного економічного та фінансового аналізу
--	--	---------------	---

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Міжнародні економічні відносини», наведено в табл. 2, 3.

Таблиця 2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Міжнародні економічні відносини»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	концептуальних основ сутності МEB, їх форм, суб'єктів, рівнів, принципів і законів розвитку;	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
1.2	критичне осмислення сучасних процесів трансформації, глобалізації та міжнародної економічної інтеграції;		
1.3	особливостей регулювання міжнародної торгівлі, міжнародного поділу праці, спеціалізації та кооперування, міграції робочої сили, руху капіталу, функціонування світової валютної системи, міжнародних розрахунків;		
1.4	критичне осмислення процесів посилення економічної взаємозалежності країн, поваги до різноманітності та міжкультурності у розвитку сучасних МEB, соціально відповідального, етичного і громадсько свідомого міжнародного бізнесу.		
2	Уміння/навички:		
2.1	розв'язання складних задач і проблем щодо використання переваг міжнародного поділу праці, спеціалізації, кооперування, науково-технічного обміну та інновацій з метою інтеграції економіки України до світового господарства;	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
2.2	провадження дослідницької діяльності (індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера): аналіз і оцінка економічного, політико-правового, соціально-культурного середовища та інфраструктури МEB;		
2.3	використовувати одержані знання для обґрунтування управлінських рішень у зовнішньоекономічній діяльності України, враховуючи тенденції і перспективи розвитку МEB.		

3	Комунікація:		
3.1	донесення до фахівців і нефахівців результатів дослідження, сучасних проблем, потенційних рішень та власного досвіду у сфері МЕВ;	практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
3.2	здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію для обґрунтування управлінських рішень у зовнішньоекономічній діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання аграрної сфери на основі комплексного економічного, фінансового, політико-правового, соціально-культурного, інфраструктурного аналізу міжнародного економічного середовища;		
3.3	презентація результатів дослідження процесів трансформації світового господарства, глобалізації, міжнародної економічної інтеграції та їх критична оцінка.		
4	Відповідальність і автономія:		
4.1	здатність до управління комплексними діями або проектами у сфері глобалізації та міжнародної економічної інтеграції, відповідальність за прийняття управлінських рішень у непередбачуваних умовах розвитку світового господарства і МЕВ;	практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
4.2	розуміння особистої відповідальності за управлінські рішення у зовнішньоекономічній діяльності вітчизняних суб'єктів, їх обґрунтування на основі аналізу міжнародного економічного середовища;		
4.3	здатність до подальшого навчання МЕВ, яке значною мірою є автономним та самостійним.		

Таблиця 3

Методи навчання та методи контролю програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 15	Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
ПРН 17	Виконувати дослідження індивідуально та/або в групі під керівництвом лідера	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому

		викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль
ПРН 19	Демонструвати навички обґрунтування управлінських рішень у зовнішньоекономічній діяльності суб'єктів господарювання аграрної сфери на основі комплексного економічного та фінансового аналізу	лекції, практичні заняття, інтерактивні заняття, консультації з викладачем, самонавчання, в тому числі через Moodle	усне опитування, виступи здобувачів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, модульний контроль, підсумковий контроль

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСОБЛИВОСТІ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Тема 1. Предмет, значення і завдання курсу "Міжнародні економічні відносини"

Предмет вивчення курсу "МЕВ", його місце серед інших економічних дисциплін, структура і логіка викладання. Значення в підготовці спеціалістів. Мета, завдання і нові підходи до вивчення курсу, його інформаційно-методичне забезпечення.

МЕВ як економічна категорія. Суттєвість МЕВ, їх значення, об'єктивна основа і передумови розвитку.

Рівні розвитку МЕВ: функціональні, економічні, територіальні, за суб'єктами діяльності.

Особливості розвитку МЕВ на сучасному етапі. Роль МЕВ у процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків.

Тема 2. Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку. Типологія країн світу і роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ

Світове господарство: сутність, елементи і суб'єкти, формування, фактори розвитку. Міжнародна господарча взаємодія. Якісний і кількісний аспекти розвитку СГ. Головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку.

Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу та їх типологія. Регіональний принцип групування і головні регіональні групи країн світу.

Соціально-економічний принцип систематизації країн світу. Країни Організації Економічного Співробітництва та Розвитку (ОЕСР). Країни "Сімки". Три центри економічного розвитку. Малі привілейовані нації. Країни переселенського капіталізму. Країни середнього рівня розвитку.

Країни, що розвиваються: поняття, загальні риси та місце у світовій економіці. Соціально-економічна структура. Країни з перехідною економікою, формування їх економічних угруповань і проблеми інтеграції у світову ринкову економіку. Країни централізованого планування.

Місце окремих угруповань країн у СГ і МЕВ. Провідне значення промислово розвинутих країн. Проблема ліквідації економічної відсталості і неокolonіальної залежності країн, що розвиваються, особливості їх МЕВ. Реалізація Нового Міжнародного економічного порядку (НМЕП). Проблеми інтеграції у світове господарство країн з перехідною економікою, зміни у розвитку їх МЕВ. Проблеми інтеграції України у СГ.

Тема 3. МЕВ у системі світового господарства і проблеми їх розвитку

МЕВ як елемент структури СГ. Формування МЕВ з розвитком СГ. Фактори розвитку МЕВ у системі СГ. МЕВ як необхідна умова розвитку і структурний елемент національних економік. Особливості МЕВ окремих груп країн (промислове розвинутих, перехідних суспільств, країн, що розвиваються). Суб'єкти МЕВ.

Еволюція МЕВ як зміна їх типів. Формування світової ринкової економіки. Новий міжнародний економічний порядок (НМЕП) - як концепція перебудови МЕВ.

Форми МЕВ, їх взаємозв'язок.

Проблеми розвитку МЕВ - глобальні і регіональні. Глобалізація СГ і МЕВ як одна з головних ознак сучасного їх розвитку. Загострення діалогу "Північ-Південь". Якісні зміни діалогу "Схід-Захід" та внутрішньосистемних діалогів.

Місце України в системі МЕВ.

Тема 4. Еволюційні періоди формування МЕВ

Доколоніальний період розвитку МЕВ. Зародження та розвиток міжобщинних господарських зв'язків. Міжнародні торговельні зв'язки стародавнього світу.

Міжнародні економічні відносини епохи середньовіччя. Зовнішньоторговельні відносини при феодализмі. Зовнішньоекономічні зв'язки Київської Русі та Гетьманської держави. Зовнішньоекономічні зв'язки країн Сходу - Китаю, країн Південних морів, Середньої та Центральної Азії, Арабського Сходу. Колоніальний період формування МЕВ. Епоха Великих географічних відкриттів та їх вплив на розвиток МЕВ. МЕВ в умовах становлення індустріальної цивілізації. Зовнішня торгівля у період первісного нагромадження капіталу. МЕВ монополістичного капіталізму.

Новий (неоколоніальний) період розвитку всесвітніх економічних зв'язків. Світогосподарські зв'язки в найновіший період. Зростання єдності світового господарства. Сучасні проблеми розвитку МЕВ.

Тема 5. Середовище розвитку МЕВ

Поняття середовища МЕВ, його структура і особливості. Природно-географічне середовище, основні його складові впливу на розвиток МЕВ.

Економічне середовище формування МЕВ, стан ринкових відносин країн і особливості їх взаємовідносин. Економічні регулятори МЕВ.

Політико-правове середовище. Особливості взаємодії політики і економіки в МЕВ. Політичні інтереси країн та регіонів. Політична стабільність і політичні ризики. Міжнародний тероризм як фактор формування політичного середовища. Правові регулятори МЕВ.

Соціально-культурне середовище і його значення в розвитку МЕВ. Інфраструктура сучасних МЕВ. Роль транспорту і інформаційно-комунікаційних систем в розвитку МЕВ.

Обґрунтування управлінських рішень у зовнішньоекономічній діяльності українських підприємств на основі комплексного економічного і фінансового аналізу; оцінки політико-правового і соціально-культурного середовища країн-партнерів для налагодження МЕВ.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

Тема 6. Закони і принципи розвитку СГ і МЕВ

Особливості дії економічних законів і закономірностей на міжнародному рівні. Протилежні сторони в МЕВ.

Головні економічні закони розвитку СГ і МЄВ: інтернаціоналізація господарського життя, закон вартості, міжнародної конкуренції, нерівномірності економічного розвитку, міжнародного поділу праці, економічної інтеграції.

Поняття та система принципів розвитку МЄВ, основні (загальні) і спеціальні принципи.

Тема 7. Міжнародний поділ праці, як об'єктивна основа МЄВ

Система міжнародного поділу праці (МПП) та основні тенденції її розвитку у сучасних умовах.

МПП - вихідна основа розвитку СГ і МЄВ. МПП як форма прояву суспільного поділу праці.

Етапи розвитку МПП.

Фактори поглиблення МПП.

Вплив технологічної революції на МПП.

Головні організаційно-економічні форми втілення МПП.

Проблеми і передумови участі України в МПП.

Тема 8. Загальні проблеми сучасних МЄВ

Глобальні і регіональні проблеми сучасності і загальні проблеми МЄВ.

Соціально-економічні та політичні особливості розвитку МЄВ сучасного періоду: від конфронтації до співробітництва. Нові горизонти європейського співробітництва.

Країни "третього світу" у системі МЄВ. Суперечності НМЄП та його еволюція.

Загострення діалогу "Північ-Південь".

Ісламський фактор розвитку МЄВ. Проблеми інтеграції нових незалежних держав (ННД) у світові міжнародні зв'язки. Фактори посилення економічної взаємозалежності країн, спільність конкретних економічних інтересів.

Проблеми зовнішньої заборгованості в МЄВ. Форми, структура і масштаби зовнішньої заборгованості.

Лібералізація зовнішньої торгівлі - загальна проблема сучасних МЄВ.

Розвиток транснаціонального бізнесу та необхідність контролю за діяльністю ТНК. Проблеми розвитку міжсистемних та внутрішньосистемних діалогів.

Посилення економічної взаємозалежності країн, повага до різноманітності та міжкультурності у розвитку сучасних МЄВ, соціально відповідальний, етичний і громадсько свідомий міжнародний бізнес.

Тема 9. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні МЄВ

Поняття "міжнародні економічні організації" (МЕО). Роль МЕО в системі МЄВ. МЕО як проява тенденції багатостороннього економічного співробітництва. Головні функції, принципи і методи діяльності МЕО, механізм управління, фінансові кошти. Участь країн у МЕО як одна з форм реалізації їх суверенітету. Сучасна система МЕО, їх класифікація.

Особливості міжнародної економічної інтеграції в умовах інтеграції.

Економічна діяльність ООН, її рівні. Система головних органів ООН. Генеральна Асамблея. Економічна і соціальна рада ООН (ЕКОСОР). Програми ООН. Регіональні комісії ООН з соціальних і економічних питань.

МЕО поза системою ООН. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР). "Велика сімка". Група десяти "Парижський клуб".

Міждержавні загальноекономічні і політичні організації країн, що розвиваються. Організація американських держав (ОАД). Організація африканської єдності (ОАЄ). Організація ісламська конференція (ОІК). Ліга арабських держав (ЛАД).

Міждержавні галузеві організації. Організація держав-експортерів нафти (ОПЕК) та її арабська група (ОАПЕК). Рада з нафти (АСКОПЕ). Асоціація судновласників (ФАСАЗ). Асоціація вантажовідправників. Міждержавні організації в галузі сільського господарства (щодо кофе, какао, бананів, цукру та ін.), в галузі промисловості та будівництва (щодо заліза і сталі, бокситів, олова, міді та ін.).

Міжнародні об'єднання підприємств. Україна і міжнародні економічні організації.

Тема 10. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво

Загальні передумови розвитку міжнародної інвестиційної та виробничої діяльності. Міжнародний рух капіталу. "Інвестиційний клімат". Види зарубіжних інвестицій, їх масштаби. Зміни питомої ваги головних економічних центрів у вивозі капіталів. Основні потоки міжнародного капіталообміну. Особливості регулювання руху капіталу, вплив ТНК на його переміщення. Вивіз капіталу як фактор інтенсифікації міжнародної інвестиційної і виробничої діяльності. Іноземні інвестиції в економіці України.

Головні форми виробничого співробітництва. Роль НТР у його поглибленні. Міжнародна спеціалізація виробництва. Міжнародне виробниче кооперування. Співробітництво на компенсаційній основі.

ТНК - головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності, їх суттєвість і еволюція, сучасна стратегія. Типи монопольних об'єднань. Роль внутрішнього корпоративного обміну. Протиріччя між ТНК і національно-державною формою політичної організації суспільства. Регулювання діяльності ТНК.

Спільні підприємства (СП). Передумови і особливості розвитку спільного підприємництва. Організаційно-правові і економічні форми створення і функціонування СП. Масштаби, рівень і динаміка розвитку СП. Вільні економічні зони. Класифікація ВЕЗ, особливості функціонування. Діяльність ВЕЗ в різних країнах.

Передумови розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ В ОКРЕМИХ СФЕРАХ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Тема 11. Міжнародні науково-технічні відносини

Передумови науково-технічного співробітництва (НТС). НТС як форма МЕН. Традиційні і нові форми НТС країн світу. Вплив НТР на розвиток міжнародного НТС.

Міжнародний рух технологій та механізм її передачі. Спільні наукові дослідження. Міжнародні науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР). Обмін науково-технічними досягненнями і досвідом. Взаємні консультації з основних питань НТС. Розробка науково-технічних прогнозів.

Співробітництво в галузі науково-технічної інформації, винахідництва та патентної справи. Спільні наукові дослідження щодо захисту навколишнього середовища, у медицині, освоєнні космосу і Світового океану. Напрями НТС - електронізація господарства, його автоматизація, роботизація, нові види конструкційних матеріалів, біотехнології, атомна енергетика та ін.

Комерційний зміст науково-технічних відносин. Розвиток торгівлі ліцензіями і ноу-хау. Захист інтелектуальної власності.

Інтернаціоналізація НТС. Міжнародні науково-технічні програми. Проблеми НТС в діалозі "Схід-Захід". Перспективи включення науково-технічного потенціалу України в міжнародні науково-технічні зв'язки.

Тема 12. Міжнародна міграція робочої сили

Поняття міжнародної міграції робочої сили, її економічна природа, рушійні сили і етапи розвитку. Масштаби, форми і основні тенденції розвитку сучасних міграційних процесів. Види міжнародної міграції. Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації ("золотих комірців") і проблема "відпливу умів". Роль НТР у розвитку міграції робочої сили, наукових і інженерно-технічних кадрів. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Міжнародна міграція робочої сили і платіжні баланси країн.

Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили, головні регіони і центри її міжнародного тяжіння і експорту. Міжнародні монополії і ринок праці. Форми і засоби експлуатації робітників-іммігрантів. Вплив міжнародної економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці.

Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Міжнародна організація праці (МОП) і її роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих. Програми стимулювання еластичності ринку праці і забезпечення зайнятості населення. Гнучкість ринку праці. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.

Тема 13. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини

Національні, міжнародні і світова валютні системи, їх сутність і елементи. Поняття валюти і її види. Конвертованість валют. Валютний курс, його види. Валютний паритет. Крос-курс. Основні валютні операції. Котирування валют.

Еволюція світової валютної системи. Перехід від золотого стандарту до вільного курсу. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська і Ямайська валютні системи. Європейська валютна система. Валютно-фінансова система країн ЄС.

Сутність валютно-фінансових відносин і механізм міжнародних розрахунків. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура. Баланс міжнародної заборгованості, її види. Нестабільність міжнародних розрахунків і основні проблеми платіжних балансів країн світу.

Тема 14. Міжнародні валютно-кредитні відносини і рух міжнародного капіталу

Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці, функції у сфері зовнішньоекономічних зв'язків. Сутність міжнародних кредитних відносин. Основні види кредитних угод. Умови надання кредитів. Кредитні міжбанківські ставки. Класифікація кредитів.

Міжнародний рух капіталу як форма МЕВ. Різновиди формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів (СРГГК), його функції. Різновидність операцій на СРПК. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів. Операції сек'юритизації.

Сутність та особливості розвитку євrorинку. Євровалюта. Фактори розвитку євrorинку та його сектори.

Міжнародні фінансові центри, передумови їх функціонування. Податкові гавані. Офшорні зони. Валютна і інституціональна структура СРПК. Система СВІФТ.

Регіональні зміни у сфері зовнішніх позичань. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.

Тема 15. Міжнародні організації з регулювання валютних відносин

Міжнародна координація валютних відносин. Сутність міжнародного регулювання та його цілі.

Група Світового банку, мета створення, функції, структура. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Міжнародна фінансова корпорація (МФК). Міжнародна асоціація розвитку (МАР). Багатостороннє інвестиційно-гарантійне агентство (БАТІ). Міжнародний валютний фонд (МВФ) як одна з головних фінансових організацій: компетенція, фінансові кошти, організаційна структура, особливості кредитної діяльності. Фонди МВФ. Програми МВФ в Україні.

Банк міжнародних розрахунків (БМР) у системі регулювання валютно-кредитних відносин. Група десяти ("Паризький клуб"). Лондонський клуб.

Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Акціонери банку, цілі, умови надання кредитів, фонди ЄБРР. Головні напрями Діяльності ЄБРР в Україні. Європейський Інвестиційний банк (ЄІБ), особливості його діяльності.

Регіональні банки реконструкції та розвитку в Африці, Азії, Латинській Америці, їх роль в кредитуванні країн, що розвиваються.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ТА ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЄДНОСТІ СВІТУ

Тема 16. Міжнародна торгівля як головна форма МЕВ та її регулювання

- Зростання ролі міжнародної торгівлі (МТ) на сучасному етапі. МТ - важлива форма МЕВ. Основні фактори зростання міжнародного товарообігу. Особливості розвитку МТ. Вплив НТР на структуру міжнародної торгівлі. Зміни в товарній структурі МТ. Стандартизація товарів на світовому ринку. Міжнародні товарні номенклатури. Штрихові коди. Міжнародна асоціація товарної нумерації в Європі E AN International. Асоціація "EAN-Україна".
- Регіональна структура (географічний розподіл) МТ. Структура світового товарообігу за соціально-економічними угрупованнями країн. Головні причини і наслідки збільшення взаємної торгівлі промислово розвинутих країн. Роль країн, що розвиваються в МТ. Місце нових індустріальних країн (НІК) у світовій торгівлі. Країни з перехідною економікою в МТ. Проблеми реструктуризації зовнішньої торгівлі нових незалежних держав (ННД).
- Монополізація світової торгівлі. Діяльність ТНК і конкурентна боротьба на світовому ринку. Види товарних ринків за ступенем монополізації. Закритий і відкритий сектори світового ринку, їх особливості.
- Кон'юнктура товарних ринків - сутність, фактори формування і розвитку, система показників вивчення і основні форми проявлення.
- Ціноутворення на світовому ринку. Ціна як важливий показник кон'юнктури товарних ринків. Інтернаціональна вартість і світова ціна, її ознаки. Ціноутворюючі фактори. Множинність цін на світовому ринку. Рівні світових цін. Інформаційна система світових цін товарних ринків. Проблеми нееквівалентного обміну. Поняття "умови торгівлі" і його економічний зміст.
- Види і форми МТ. Зустрічна торгівля. Міжнародні торги (тендери). Міжнародні ярмарки і виставки. Міжнародні аукціони. Особливості біржової торгівлі, її еволюція, організація і функції. Біржові товари. Найбільші міжнародні товарні біржі, їх вплив на міжнародну торгівлю. Види біржових угод. Консигнаційна торгівля.
- Особливості розвитку зовнішньоторговельної політики держав. Протекціонізм і лібералізація торгівлі. Засоби зовнішньоторговельної політики. Прояви дискримінації в МТ. Регіональне торговельне співробітництво.
- Регулювання міжнародних торговельних відносин. Діяльність міжнародних торгових організацій. ГАТТ (Генеральна угода щодо тарифів і торгівлі) та ЮНКТАД (Конференція ООН з питань торгівлі й розвитку). Перетворення ГАТТ у Світову організацію торгівлі (СОТ). Реорганізація КОКОМ (Координаційна Рада з експортного контролю). Значення торгових договорів і угод у сучасних умовах. Діяльність Міжнародної торгової палати.
- Передумови і особливості участі України в МТ.

Тема 17. МЕВ у сфері послуг

- Значення світового ринку послуг, передумови його формування. Специфічні риси міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура і географічні напрямки.
- Стан та перспективи міжнародної торгівлі ліцензіями та "ноу-хау". Види ліцензійних угод. Сучасні умови і фактори міжнародного обміну технологіями, форми їх передачі. Значення і обсяги міжнародної торгівлі ліцензіями. Особливості підготовки, оформлення і реалізації ліцензійних угод, головні країни-експортери ліцензій. Внутріфірмова ліцензійна торгівля.
- Міжнародний лізинг, його види. Лізинг за терміном оренди. Особливості рентінгу. Головні країни-експортери лізингових послуг. Значення міжнародного лізингу. Міжнародні інжинірингові та консультаційні послуги. Туристські послуги на світовому ринку. Міжнародні туристські потоки. Фактори розвитку міжнародного туризму. Страхові послуги. Франчайзинг в системі міжнародних послуг. Франчайз "торгова марка".

Регулювання умов використання товарних знаків, Мадридська угода про їх міжнародну реєстрацію.

Україна на міжнародному ринку послуг.

Тема 18. Міжнародні транспортні відносини

Роль транспорту в МЕВ. Види міжнародних сполучень, Міжнародні перевезення. Структура морських вантажів. Основні міжнародні морські вантажопотоки. Міжконтинентальні та внутрішньоконтинентальні перевезення вантажів. Фактори вибору транспорту для міжнародних перевезень. Міжнародні пасажирські сполучення.

Етапи і основні операції міжнародного перевезення вантажу. Суб'єкти міжнародних транспортних відносин. Особливості і умови міжнародних транспортних перевезень. Міжнародний договір перевезень. Міжнародні правила перевезень "Інкотермс - 2010". Транспортно-експедиторське посередництво.

Світовий фрахтовий ринок. Умови фрахтування. Чартерні угоди, їх види. Кон'юнктура світових цін на транспортні послуги - фрахтові ставки і тарифи. Особливості світових ринків фрахтування за видами транспорту.

Регулювання міжнародних транспортних відносин міжнародними транспортними організаціями та конвенціями.

Проблеми участі України в міжнародних транспортних послугах.

Тема 19. Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків

Необхідність і значення інтеграції України до СГ і МЕВ. Передумови входження України до світового економічного простору. Проблеми економічної безпеки. Трансформація структури зовнішньої торгівлі. Реалізація конкурентних переваг. Стабілізація виробництва та його структурна перебудова, залучення іноземних інвестицій. Створення конкурентного середовища. Досягнення експортно-імпоротної збалансованості. Зменшення рівня бартерного обміну.

Національні економічні інтереси України у сфері МЕВ: регіональні, субрегіональні і локальні. Головні напрями розвитку МЕВ: розвиток двосторонніх міжнародних відносин, розширення участі у європейському регіональному співробітництві, співробітництво в межах СНД, членство в міжнародних організаціях. Пріоритети України в регіональному співробітництві. Проблеми співробітництва з ЄС. Нові регіональні напрями зовнішньоекономічних зв'язків України. Перспективи стабільного економічного росту України в умовах членства в СОТ.

Тема 20. Економічна єдність світу і глобальні проблеми СГ і МЕВ

Формування економічної єдності світу. Поглиблення інтернаціоналізації СГ. Роль НТР в зближенні якісних характеристик сучасного виробництва. Дематеріалізація і інтелектуалізація виробництва, зміна моделі економічного розвитку.

Глобалізація економічного розвитку і роль МЕВ в установленні зв'язків національних економік зі світовим господарством і у формуванні елементів глобальної економіки.

Світова економічна рівновага, механізм її регулювання. Рушійні сили і особливості сучасної економічної глобалізації, її головні форми. Моделі економічного розвитку. Транснаціоналізація світової економіки. Глобальні інвестиційні цикли. Глобальні проблеми СГ і МЕВ. Міжнародні економічні аспекти вирішення екологічних проблем. Шляхи розв'язання глобальної продовольчої проблеми. Глобальна ресурсно-енергетична проблема. Безпека світової економіки. Координація міжнародної економічної політики.

4. Орієнтовна структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усьог о	лекці ї	практич ні	самостійн а робота	усьог о	лекц ії	практич ні	самостійн а робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСОБЛИВОСТІ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН								
Тема 1. Предмет, значення і завдання курсу "Міжнародні економічні відносини".	6	2	2	2	6	2		4
Тема 2. Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку. Типологія країн світу і роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ	6	2	2	2	6		2	4
Тема 3. МЕВ у системі світового господарства і проблеми їх розвитку	6	2	2	2	5			5
Тема 4. Еволюційні періоди формування МЕВ	4			4	5			5
Тема 5. Середовище розвитку МЕВ	6	2	2	2	5			5
Разом за змістовим модулем 1	28	8	8	12	27	2	2	23
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН								
Тема 6. Закони і принципи розвитку СГ і МЕВ	6	2	2	2	5			5
Тема 7. Міжнародний поділ праці, як об'єктивна основа МЕВ	6	2	2	2	6	2		4
Тема 8. Загальні проблеми сучасних МЕВ	4			4	5			5
Тема 9. Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні МЕВ	6	2	2	2	5			5
Тема 10. Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво	4			4	5			5
Разом за змістовим	26	6	6	14	26	2		24

модулем 2								
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ В ОКРЕМИХ СФЕРАХ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА								
Тема 11. Міжнародні науково-технічні відносини	6	2	2	2	5		1	4
Тема 12. Міжнародна міграція робочої сили	6	2	2	2	5		1	4
Тема 13. Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини	4			4	5			5
Тема 14. Міжнародні валютно-кредитні відносини і рух міжнародного капіталу	4			4	5			5
Тема 15. Міжнародні організації з регулювання валютних відносин	4			4	5			5
Разом за змістовим модулем 3	24	4	4	16	25	-	2	23
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ТА ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЄДНОСТІ СВІТУ								
Тема 16. Міжнародна торгівля як головна форма МЕВ та її регулювання	6	2	2	2	6	2		4
Тема 17. МЕВ у сфері послуг <i>Гостьова лекція Запрошеного професора УНУ, д.е.н., професора Міжнародного університету прикладних наук Бад Хонер, Бремен, Німеччина Довбішук Ірини</i>	6	2	2	2	5			5
Тема 18. Міжнародні транспортні відносини	2			2	5			5
Тема 19. Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків	8		2	6	6			6
Тема 20. Економічна єдність світу і глобальні проблеми СГ і МЕВ	5			5	5			5
Разом за змістовим модулем 4	27	4	6	17	27	2	-	25
Усього годин	105	22	24	59	105	8	4	95

5. Теми практичних занять

Практичне заняття з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» — це форма навчального процесу, яка спрямована на перевірку, закріплення і поглиблення теоретичних знань, отриманих під час лекцій та розвиток практичних навичок у студентів, передбачених освітньо-професійною програмою підготовки фахівців. Під час практичних занять студенти дискутують, обговорюють і аналізують теоретичні проблемні питання, пов'язані з професійною діяльністю, виконують аналітично-розрахункові і ситуаційні задачі, вправи під керівництвом викладача, що дозволяє їм краще зрозуміти та застосувати на практиці вивчений матеріал і стимулює самостійне мислення та здатність приймати рішення. Практичні заняття проводяться в аудиторіях із використанням методичної, інформаційно-довідкової та нормативно-правової документації, технічних засобів навчання (демонстраційних установок, інформаційних планшетів, мультимедійного устаткування та ін.) під керівництвом викладача.

Розподіл часу на практичні заняття з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Предмет, значення і завдання курсу "Міжнародні економічні відносини".	2	
2.	Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку. Типологія країн світу і роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ	2	2
3.	МЕВ у системі світового господарства і проблеми їх розвитку	2	
4.	Еволюційні періоди формування МЕВ		
5.	Середовище розвитку МЕВ	2	
6.	Закони і принципи розвитку СГ і МЕВ	2	
7.	Міжнародний поділ праці, як об'єктивна основа МЕВ	2	
8.	Загальні проблеми сучасних МЕВ		
9.	Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні МЕВ	2	
10.	Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво		
11.	Міжнародні науково-технічні відносини	2	1
12.	Міжнародна міграція робочої сили	2	1
13.	Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини		
14.	Міжнародні валютно-кредитні відносини і рух міжнародного капіталу		
15.	Міжнародні організації з регулювання валютних відносин		
16.	Міжнародна торгівля як головна форма МЕВ та її регулювання	2	
17.	МЕВ у сфері послуг	2	
18.	Міжнародні транспортні відносини		
19.	Problems of Ukraine's integration into the system of global economic relations	2	
20.	Економічна єдність світу і глобальні проблеми СГ і МЕВ		
	Разом	24	4

6. Самостійна робота

Самостійна робота з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» — це форма навчальної діяльності, яка передбачає виконання студентами завдань без безпосередньої участі викладача. Вона є важливим елементом навчального процесу, оскільки сприяє розвитку самостійного мислення, підвищенню мотивації до навчання та формуванню професійних навичок. Самостійна робота спрямована на поглиблення знань, розвиток аналітичного мислення, самоорганізації та вміння працювати з джерелами інформації. В процесі роботи студенти закріплюють і розширюють знання, опрацьовуючи додаткову літературу, виконують завдання, що допомагають краще зрозуміти та запам'ятати матеріал; розвивають навички самоорганізації; готуються до практичних занять, тестів та іспитів; формують дослідницькі навички у ході виконання наукових досліджень, написання рефератів, есе. Самостійну роботу студент може виконувати у бібліотеці, комп'ютерних класах, а також в домашніх умовах.

Розподіл часу на самостійну роботу з дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

№ з/п	Назва теми, питання	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОСОБЛИВОСТІ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН			
1.	Предмет, значення і завдання курсу "Міжнародні економічні відносини". МЕВ як економічна категорія. Суть МЕВ, їх значення, об'єктивна основа і передумови розвитку . Рівні розвитку МЕВ: функціональні, економічні, територіальні, за суб'єктами діяльності. Роль МЕВ у процесі інтеграції України в систему світогосподарських зв'язків.	2	4
2.	Світове господарство (СГ) та особливості його розвитку. Типологія країн світу і роль окремих їх угруповань у СГ і МЕВ Міжнародна господарча взаємодія. Головні тенденції формування СГ, рівні і цикли його розвитку. Нерівномірність соціально-економічного розвитку країн світу та їх типологія. Три центри економічного розвитку. Малі привілейовані нації. Країни переселенського капіталізму. Країни середнього рівня розвитку. Країни, що розвиваються. Країни з перехідною економікою. Країни централізованого планування. Проблема ліквідації економічної відсталості і неокolonіальної залежності країн, що розвиваються. Реалізація Нового Міжнародного економічного порядку (НМЕП). Проблеми інтеграції України у СГ.	2	4
3.	МЕВ у системі світового господарства і проблеми їх розвитку МЕВ як необхідна умова розвитку і структурний елемент національних економік. Особливості МЕВ окремих груп країн (промислове розвинутих, перехідних суспільств, країн, що розвиваються). Формування світової ринкової економіки. Новий міжнародний економічний порядок (НМЕП) - як концепція перебудови МЕВ. Проблеми розвитку МЕВ - глобальні і регіональні.	2	5

	Глобалізація СГ і МЕВ як одна з головних ознак сучасного їх розвитку. Загострення діалогу "Північ-Південь". Якісні зміни діалогу "Схід-Захід" та внутрішньосистемних діалогів. Місце України в системі МЕВ.		
4.	Еволюційні періоди формування МЕВ Доколоніальний період розвитку МЕВ. Міжнародні торговельні зв'язки стародавнього світу. Міжнародні економічні відносини епохи середньовіччя. Зовнішньоторговельні відносини при феодализмі. Зовнішньоекономічні зв'язки Київської Русі та Гетьманської держави. Зовнішньоекономічні зв'язки країн Сходу - Китаю, країн Південних морів, Середньої та Центральної Азії, Арабського Сходу. Колоніальний період формування МЕВ. Епоха Великих географічних відкриттів та їх вплив на розвиток МЕВ. МЕВ в умовах становлення індустріальної цивілізації. Зовнішня торгівля у період первісного нагромадження капіталу. МЕВ монополістичного капіталізму. Новий (неоколоніальний) період розвитку всесвітніх економічних зв'язків. Світогосподарські зв'язки в найновіший період.	4	5
5.	Середовище розвитку МЕВ Природно-географічне середовище. Економічні регулятори МЕВ. Особливості взаємодії політики і економіки в МЕВ. Політичні інтереси країн та регіонів. Політична стабільність і політичні ризики. Міжнародний тероризм як фактор формування політичного середовища. Правові регулятори МЕВ. Соціально-культурне середовище в розвитку МЕВ. Інфраструктура сучасних МЕВ. Роль транспорту і інформаційно-комунікаційних систем в розвитку МЕВ. Обґрунтування управлінських рішень у зовнішньоекономічній діяльності українських підприємств на основі комплексного економічного і фінансового аналізу; оцінки політико-правового і соціально-культурного середовища країн-партнерів для налагодження МЕВ.	2	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА ТА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН			
6.	Закони і принципи розвитку СГ і МЕВ Особливості дії економічних законів і закономірностей на міжнародному рівні. Протилежні сторони в МЕВ. Головні економічні закони розвитку СГ і МЕВ: інтернаціоналізація господарського життя, закон вартості, міжнародної конкуренції, нерівномірності економічного розвитку, міжнародного поділу праці, економічної інтеграції. Поняття та система принципів розвитку МЕВ, основні (загальні) і спеціальні принципи.	2	5
7/	Міжнародний поділ праці, як об'єктивна основа МЕВ Система МПП та основні тенденції її розвитку у сучасних умовах. МПП як форма прояву суспільного поділу праці. Етапи розвитку МПП. Фактори поглиблення МПП. Вплив технологічної революції на МПП. Головні організаційно-економічні форми втілення МПП. Проблеми і передумови участі України в МПП.	2	4
8.	Загальні проблеми сучасних МЕВ Глобальні і регіональні проблеми сучасності і загальні проблеми МЕВ. Соціально-економічні та політичні особливості розвитку МЕВ сучасного періоду: від конфронтації до співробітництва. Нові горизонти європейського співробітництва. Країни "третього світу" у системі МЕВ. Суперечності НМЕП та його еволюція. Загострення	4	5

	діалогу "Північ-Південь". Ісламський фактор розвитку МЄВ. Проблеми інтеграції нових незалежних держав (ННД) у світові міжнародні зв'язки. Фактори посилення економічної взаємозалежності країн, спільність конкретних економічних інтересів. Проблеми зовнішньої заборгованості в МЄВ. Форми, структура і масштаби зовнішньої заборгованості. Лібералізація зовнішньої торгівлі - загальна проблема сучасних МЄВ. Розвиток транснаціонального бізнесу та необхідність контролю за діяльністю ТНК. Проблеми розвитку міжсистемних та внутрішньосистемних діалогів. Посилення економічної взаємозалежності країн, повага до різноманітності та міжкультурності у розвитку сучасних МЄВ, соціально відповідальний, етичний і громадсько свідомий міжнародний бізнес.		
9.	Міжнародні економічні організації у багатосторонньому економічному співробітництві і регулюванні МЄВ МЄО як прояв тенденції багатостороннього економічного співробітництва. Головні функції і методи діяльності МЄО, механізм управління. Сучасна система МЄО, їх класифікація. Економічна діяльність ООН, її рівні. Система головних органів ООН. Генеральна Асамблея. Економічна і соціальна рада ООН. Програми ООН. Регіональні комісії ООН з соціальних і економічних питань. МЄО поза системою ООН. Організація економічного співробітництва і розвитку. "Велика сімка". Група десяти "Паризький клуб". Міждержавні загальноекономічні і політичні організації країн, що розвиваються. Організація американських держав. Організація африканської єдності. Організація ісламська конференція. Ліга арабських держав. Міждержавні галузеві організації. Організація держав-експортерів нафти та її арабська група. Рада з нафти. Асоціація судновласників. Асоціація вантажовідправників. Міждержавні організації в галузі сільського господарства, в галузі промисловості та будівництва. Міжнародні об'єднання підприємців. Україна і МЄО	2	5
10.	Міжнародна інвестиційна діяльність і виробниче співробітництво Міжнародний рух капіталу. "Інвестиційний клімат". Види зарубіжних інвестицій, їх масштаби. Зміни питомої ваги головних економічних центрів у вивозі капіталів. Основні потоки міжнародного капіталообміну. Особливості регулювання руху капіталу, вплив ТНК. Вивіз капіталу як фактор інтенсифікації міжнародної інвестиційної і виробничої діяльності. Іноземні інвестиції в економіці України. Головні форми виробничого співробітництва. Роль НТР у його поглибленні. Співробітництво на компенсаційній основі. ТНК - головні суб'єкти міжнародної виробничої та інвестиційної діяльності, їх суттєвість і еволюція, сучасна стратегія. Типи монопольних об'єднань. Роль внутрішнього корпоративного обміну. Протиріччя між ТНК і національно-державною формою політичної організації суспільства. Регулювання діяльності ТНК. Передумови і особливості розвитку спільного підприємництва. Організаційно-правові і економічні форми створення і функціонування СП. Вільні економічні зони. Діяльність ВЕЗ в різних країнах. Передумови розвитку міжнародної підприємницької діяльності в Україні.	4	5

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ В ОКРЕМИХ СФЕРАХ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА			
11.	Міжнародні науково-технічні відносини Науково-технічне співробітництво (НТС) як форма МЕН. Традиційні і нові форми НТС країн світу. Вплив НТР на розвиток міжнародного НТС. Міжнародний рух технологій та механізм її передачі. Спільні наукові дослідження. Міжнародні науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи (НДДКР). Обмін науково-технічними досягненнями і досвідом. Взаємні консультації з основних питань НТС. Розробка науково-технічних прогнозів. Співробітництво в галузі науково-технічної інформації, винахідництва та патентної справи. Спільні наукові дослідження щодо захисту навколишнього середовища, у медицині, освоєнні космосу і Світового океану. Напрями НТС - електронізація господарства, його автоматизація, роботизація, нові види конструкційних матеріалів, біотехнології, атомна енергетика та ін. Комерційний зміст науково-технічних відносин. Розвиток торгівлі ліцензіями і ноу-хау. Захист інтелектуальної власності. Інтернаціоналізація НТС. Міжнародні науково-технічні програми. Проблеми НТС в діалозі "Схід-Захід". Перспективи включення науково-технічного потенціалу України в міжнародні науково-технічні зв'язки.	2	4
12.	Міжнародна міграція робочої сили Масштаби, форми і основні тенденції розвитку сучасних міграційних процесів. Міжнародний ринок спеціалістів високої кваліфікації ("золотих комірців") і проблема "відпливу умів". Роль НТР у розвитку міграції робочої сили, наукових і інженерно-технічних кадрів. Соціально-економічні наслідки міжнародної трудової міграції. Міжнародна міграція робочої сили і платіжні баланси країн. Загальні закономірності створення світового ринку робочої сили. Міжнародні монополії і ринок праці. Форми і засоби експлуатації робітників-іммігрантів. Вплив міжнародної економічної інтеграції на інтернаціоналізацію ринку праці. Державне і міжнародне регулювання трудової міграції. Міжнародна організація праці (МОП) і її роль у вирішенні питань безробіття і захисту прав трудящих. Програми стимулювання еластичності ринку праці і забезпечення зайнятості населення. Гнучкість ринку праці. Проблеми трудової міграції і ринку робочої сили в Україні.	2	4
13.	Світова валютна система і міжнародні валютно-фінансові відносини Національні, міжнародні і світова валютні системи, їх сутність і елементи. Валютний паритет. Крос-курс. Основні валютні операції. Котирування валют. Еволюція світової валютної системи. Перехід від золотого стандарту до вільного курсу. Паризька, Генуезька, Бреттон-Вудська і Ямайська валютні системи. Європейська валютна система. Валютно-фінансова система країн ЄС. Сутність валютно-фінансових відносин і механізм міжнародних розрахунків. Платіжний і розрахунковий баланси, їх структура. Баланс міжнародної заборгованості, її види. Нестабільність міжнародних розрахунків і основні проблеми платіжних балансів країн світу.	4	5
14.	Міжнародні валютно-кредитні відносини і рух міжнародного капіталу	4	5

	Міжнародний кредит, його роль у світовій економіці, функції у сфері зовнішньоекономічних зв'язків. Сутність міжнародних кредитних відносин. Основні види кредитних угод. Умови надання кредитів. Кредитні міжбанківські ставки. Класифікація кредитів. Міжнародний рух капіталу як форма МЕВ. Різновиди формування і розвиток світового ринку позичкових капіталів (СРГГК), його функції. Різновидність операцій на СРПК. Світовий грошовий ринок і ринок цінних паперів. Операції сек'юритизації. Сутність та особливості розвитку євроринку. Євровалюта. Фактори розвитку євроринку та його сектори. Міжнародні фінансові центри, передумови їх функціонування. Податкові гавані. Офшорні зони. Валютна і інституціональна структура СРПК. Система СВІФТ. Регіональні зміни у сфері зовнішніх позичань. Проблема заборгованості і значення іноземних кредитів для економічного розвитку України.		
15.	Міжнародні організації з регулювання валютних відносин Міжнародна координація валютних відносин. Сутність міжнародного регулювання та його цілі. Група Світового банку, мета створення, функції, структура. Міжнародний банк реконструкції та розвитку (МБРР). Міжнародна фінансова корпорація (МФК). Міжнародна асоціація розвитку (МАР). Багатостороннє інвестиційно-гарантійне агентство (БАТІ). Міжнародний валютний фонд (МВФ) як одна з головних фінансових організацій: компетенція, фінансові кошти, організаційна структура, особливості кредитної діяльності. Фонди МВФ. Програми МВФ в Україні. Банк міжнародних розрахунків (БМР) у системі регулювання валютно-кредитних відносин. Група десяти ("Паризький клуб"). Лондонський клуб. Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР). Акціонери банку, цілі, умови надання кредитів, фонди ЄБРР. Головні напрями Діяльності ЄБРР в Україні. Європейський Інвестиційний банк (ЄІБ), особливості його діяльності. Регіональні банки реконструкції та розвитку в Африці, Азії, Латинській Америці, їх роль в кредитуванні країн, що розвиваються.	4	5
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ТА ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЄДНОСТІ СВІТУ			
16.	Міжнародна торгівля як головна форма МЕВ та її регулювання МТ - важлива форма МЕВ. Основні фактори зростання міжнародного товарообігу. Особливості розвитку МТ. Зміни в товарній структурі МТ. Стандартизація товарів на світовому ринку. Міжнародні товарні номенклатури. Штрихові коди. Міжнародна асоціація товарної нумерації в Європі. Регіональна структура МТ. Структура світового товарообігу за соціально-економічними угрупованнями країн. Монополізація світової торгівлі. Діяльність ТНК і конкурентна боротьба на світовому ринку. Кон'юнктура товарних ринків - сутність, фактори формування і розвитку, система показників вивчення і основні форми проявлення. Ціноутворення на світовому ринку. Ціноутворюючі фактори. Рівні світових цін. Проблеми нееквівалентного обміну. Види і форми МТ. Зустрічна торгівля. Міжнародні торги (тендери). Міжнародні ярмарки і виставки. Міжнародні аукціони. Особливості біржової торгівлі. Найбільші міжнародні товарні біржі, їх вплив на міжнародну торгівлю. Консигнаційна торгівля. Особливості розвитку зовнішньоторговельної політики держав. Протекціонізм і	2	4

	лібералізація торгівлі. Засоби зовнішньоторговельної політики. Прояви дискримінації в МТ. Регіональне торговельне співробітництво. Регулювання міжнародних торговельних відносин. Діяльність міжнародних торгових організацій. ГАТТ (Генеральна угода щодо тарифів і торгівлі) та ЮНКТАД (Конференція ООН з питань торгівлі й розвитку). Перетворення ГАТТ у Світову організацію торгівлі (СОТ). Реорганізація КОКОМ (Координаційна Рада з експортного контролю). Значення торгових договорів і угод у сучасних умовах. Діяльність Міжнародної торгової палати. Передумови і особливості участі України в МТ.		
17.	МЕВ у сфері послуг Специфічні риси міжнародної торгівлі послугами, її динаміка, структура і географічні напрямки. Стан та перспективи міжнародної торгівлі ліцензіями та "ноу-хау". Сучасні умови і фактори міжнародного обміну технологіями, форми їх передачі. Значення і обсяги міжнародної торгівлі ліцензіями. Особливості підготовки, оформлення і реалізації ліцензійних угод, головні країни-експортери ліцензій. Внутріфінансова ліцензійна торгівля. Міжнародний лізинг, його види. Лізинг за терміном оренди. Головні країни-експортери лізингових послуг. Міжнародні інжинірингові та консультаційні послуги. Туристські послуги на світовому ринку. Міжнародні туристські потоки. Страхові послуги. Франчайзинг в системі міжнародних послуг. Регулювання умов використання товарних знаків, Мадридська угода про їх міжнародну реєстрацію. Україна на міжнародному ринку послуг.	2	5
18.	Міжнародні транспортні відносини Види міжнародних сполучень, Міжнародні перевезення. Структура морських вантажів. Основні міжнародні морські вантажопотоки. Міжконтинентальні та внутрішньоконтинентальні перевезення вантажів. Фактори вибору транспорту для міжнародних перевезень. Міжнародні пасажирські сполучення. Етапи і основні операції міжнародного перевезення вантажу. Суб'єкти міжнародних транспортних відносин. Особливості і умови міжнародних транспортних перевезень. Міжнародний договір перевезень. Міжнародні правила перевезень "Інкотермс". Транспортно-експедиторське посередництво. Світовий фрахтовий ринок. Умови фрахтування. Чартерні угоди, їх види. Кон'юнктура світових цін на транспортні послуги - фрахтові ставки і тарифи. Особливості світових ринків фрахтування за видами транспорту. Регулювання міжнародних транспортних відносин міжнародними транспортними організаціями та конвенціями. Проблеми участі України в міжнародних транспортних послугах.	2	5
19.	Проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків Необхідність і значення інтеграції України до СГ і МЕВ. Передумови входження України до світового економічного простору. Проблеми економічної безпеки. Трансформація структури зовнішньої торгівлі. Реалізація конкурентних переваг. Стабілізація виробництва та його структурна перебудова, залучення іноземних інвестицій. Створення конкурентного середовища. Досягнення експортно-імпоротної збалансованості. Зменшення рівня бартерного обміну. Національні економічні інтереси України у сфері МЕВ: регіональні,	6	6

	субрегіональні і локальні. Головні напрями розвитку МЕВ: розвиток двосторонніх міжнародних відносин, розширення участі у європейському регіональному співробітництві, співробітництво в межах СНД, членство в міжнародних організаціях. Пріоритети України в регіональному співробітництві. Проблеми співробітництва з ЄС. Нові регіональні напрями зовнішньоекономічних зв'язків України. Перспективи стабільного економічного росту України в умовах членства в СОТ.		
20.	Економічна єдність світу і глобальні проблеми СГ і МЕВ Формування економічної єдності світу. Поглиблення інтернаціоналізації СГ. Роль НТР в зближенні якісних характеристик сучасного виробництва. Дематеріалізація і інтелектуалізація виробництва, зміна моделі економічного розвитку. Глобалізація економічного розвитку і роль МЕВ в установленні зв'язків національних економік зі світовим господарством і у формуванні елементів глобальної економіки. Світова економічна рівновага, механізм її регулювання. Рушійні сили і особливості сучасної економічної глобалізації, її головні форми. Моделі економічного розвитку. Транснаціоналізація світової економіки. Глобальні інвестиційні цикли. Глобальні проблеми СГ і МЕВ. Міжнародні економічні аспекти вирішення екологічних проблем. Шляхи розв'язання глобальної продовольчої проблеми. Глобальна ресурсно-енергетична проблема. Безпека світової економіки. Координація міжнародної економічної політики.	5	5
	Разом	59	95

7. Методи навчання

Для вивчення курсу «Міжнародні економічні відносини» використовуються традиційні методи навчання (лекції, практичні заняття), інтерактивні методи, консультації з викладачем, методи самостійної роботи (самонавчання), в тому числі через платформу дистанційного навчання університету Moodle. Вибір методів залежить від навчальних цілей, специфіки дисципліни, рівня підготовки студентів та їх індивідуальних особливостей, а також умов навчального процесу. Для досягнення найкращих результатів у навчальному процесі методи навчання можуть комбінуватися.

Матеріали дисципліни «Міжнародні економічні відносини» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=408>.

В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і практичних занять відбувається у форматі відеоконференцій. Для організації освітнього процесу використовуються такі технічні сервіси, як Zoom, Viber, Telegram, Moodle та електронна пошта.

8. Методи контролю

Для ефективної перевірки й оцінювання рівня засвоєння студентами знань, умінь та навичок з навчальної дисципліни «Міжнародні економічні відносини»

використовують різні методи і форми контролю. Рациональне їх поєднання дозволяє викладачу отримати інформацію про успішність навчального процесу, допомагає відслідковувати прогрес студентів, забезпечує зворотний зв'язок, виявляє проблеми у засвоєнні матеріалу та дозволяє коригувати навчальний процес для досягнення кращих результатів.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується у формі опитування, виступів студентів на практичних заняттях при обговоренні теоретичних питань, в тому числі з підготовкою та представленням презентацій, контролю засвоєння навчального матеріалу, запланованого на самостійне опрацювання студентом. *Модульний контроль* є складовою поточного контролю і здійснюється в формі виконання студентом тестів за змістовими модулями. Кількість модулів, змістових модулів та максимальний бал на кожному етапі модульного контролю зазначаються в робочій програмі навчальної дисципліни. Рейтинговий показник— числова величина, яка складається з певної суми балів усіх модулів, змістових модулів навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану у вигляді семестрового екзамену в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою дисципліни. Форма проведення підсумкового контролю усна. Структуру екзаменаційних білетів НПП визначає самостійно.

Рейтингове оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється на основі результатів поточного (модульного) контролю та підсумкового контролю.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Форма контролю – екзамен

Поточний (модульний) контроль																				Підсумковий тест (екзамен)	Сума					
Кількість балів за модуль	Змістовий модуль 1 (16 балів).					Змістовий модуль 2 (18 балів).					Змістовий модуль 3 (19 балів).					Змістовий модуль 4 (17 балів).										
Кількість балів за теми	T1	T2	T3	T4	T5	Модульний контроль (4 бали)	T6	T7	T8	T9	T10	Модульний контроль (4 бали)	T11	T12	T13	T14	T15	Модульний контроль (4 бали)	T16			T17	T18	T19	T20	Модульний контроль (4 бали)
в т.ч. за видами робіт:	2	3	2	2	3		3	3	2	3	3		3	3	3	3	3		3	3	3	3	3	2	2	
практичні заняття	1	2	1	1	2		2	2	1	2	2		2	2	2	2	2		2	2	2	2	2	1	1	
виконання СРС	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1		1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	задовільно
60 – 63	E	
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Оцінка «відмінно» (90-100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74-89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60-73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

10. Методичне забезпечення

1. Пітель Н.Я. Методичні вказівки до проведення практичних і семінарських занять з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент». Умань: УНУС. 2024. 27 с.
2. Пітель Н.Я. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» для студентів першого (бакалаврського)

рівня вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент». Умань: УНУС. 2024. 27 с

11. Рекомендована література

Базова

1. Амеліна І.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. Міжнародні економічні відносини. К.: Центр учбової літератури, 2017. 256 с.
2. Зінчук Т.О. Міжнародні економічні відносини та зовнішньоекономічна діяльність. К: Центр учбової літератури. 2019. 512 с.
3. Козак Ю. Г. Міжнародна економіка: в питаннях та відповідях [текст] підруч. К.: Центр учбової літератури, 2017. 228 с.
4. Мазаракі А.А., Мельник Т.М., Кудирко Л.П. та ін. Міжнародні економічні відносини : підручник; за заг. ред. А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник. Київ : КНТЕУ, 2017. 612 с.
5. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / [уклад. : О. І. Заєць, Н. О. Кушнір] ; рец. : В. А. Вергун, В. П. Приходько ; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Ужгород : Поліграфцентр «Ліра», 2023. 360 с.
6. Міжнародні економічні відносини : наочн. навч.-метод. посіб. / А.В. Рибчук, В.М. Фомішина, С.В. Фомішин та ін. ; за наук. ред. Рибчук А.В. – 2-ге укр.-англ. вид., перероб., доп. і розшир. – Херсон, Видавничий дім «Гельветика», 2018. 392 с.
7. Міжнародні економічні відносини [Електронний ресурс] : підручник / А. І. Крисоватий, Р. Є. Зварич, О. М. Сохацька [та ін.] ; за заг. ред. А. І. Крисоватого, Р. Є. Зварича. - Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 662 с.
8. Міжнародні економічні відносини: навчальний наочний посібник; уклад.: В.В. Дергачова, К.О. Кузнєцова, І.М. Манаєнко, В.А. Мельникова, О.С. Ченуша Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 340 с.
9. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник / А.І. Боярчук, Р.П. Огородник, І.А. Плющик, Н.М. Антофій, Н.Є. Федорова. Херсон, ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2018. 374 с.
10. Міжнародні економічні відносини: практикум. В. В. Дергачова, О. М. Згуровський, І. М. Манаєнко ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. 81 с.
11. Міжнародні економічні відносини та національна економічна діяльність: сучасний стан, проблеми та тенденції розвитку : колективна монографія / Кол. авторів. Полтава: ПП «Астра», 2021. 147 с.
12. Сидоров О. А., Фісуненко Н. О., Альошина Т. В. Світова економіка та міжнародні економічні відносини: підручник; кол. авторів; за заг. ред. д. е. н. Фісуненко П. А. – Дніпро: Арт-Прес, 2023. 400 с.
13. Сучасні тенденції міжнародних економічних відносин. Економічна інтеграція України у світове господарство: кол. монографія / За ред. І. М. Посохова, П.

Г. Перерви, О. Д. Матросова, В. Г. Дюжева, В. О. Матросової. Харків : НТУ «ХП», 2016. 450 с.

Допоміжна

1. Пітель Н. Я. Новак І. М., Альошкіна Л. П. Управління зовнішньоекономічною діяльністю вітчизняних підприємств в умовах сучасних викликів. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: УНУС. 2025. Вип. 106. Ч.2: Економіка. С. 471-485. DOI: [10.32782/2415-8240-2025-106-2-471-485](https://doi.org/10.32782/2415-8240-2025-106-2-471-485).
2. Пітель Н. Я. Новак І. М., Альошкіна Л. П., Халахур Ю.Л. Розвиток міжнародного менеджменту в контексті оцінки можливостей інтеграції українського бізнесу до внутрішнього ринку ЄС *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: УНУС. 2024. Вип. 104. Ч.2: Економіка. С. 324-337. DOI: [10.32782/2415-8240-2024-104-2-324-337](https://doi.org/10.32782/2415-8240-2024-104-2-324-337).
3. Пітель Н.Я. Аграрний експорт України в умовах війни. *Економіка та управління АПК*. 2023. № 2. С. 45–56. DOI: <https://doi.org/10.33245/2310-9262-2023-185-2-45-56>.
4. Пітель Н.Я. Механізми державної підтримки аграрного експорту України в умовах воєнного стану. *Latest directions of modern science, abstracts of the III International Scientific and Practical Conference*, 23-25 January 2023, Vancouver, Canada. Рр. 145-148. URL: <https://eu-conf.com/wp-content/uploads/2023/01/LATEST-DIRECTIONS-OF-MODERN-SCIENCE.pdf>
5. Пітель Н.Я. Оцінка відкритості економіки країн Європейського Союзу на основі аналізу індикаторів розвитку бізнесу і торгівлі. *Менеджмент XXI століття: проблеми і перспективи : матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. конф.*, 17 жовтня 2024 р. / М-во освіти і науки України, УНУС, ф-т менеджменту. Умань : ВІЗАВІ, 2024. С. 253-255.
6. Пітель Н.Я. Проблеми імплементації Європейського зеленого курсу для українського аграрного сектору. *Концептуальні засади формування ефективних механізмів менеджменту та логістики в агропродовольчій сфері*: збірник матеріалів II Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 23 березня 2023 р. / Уманський національний університет садівництва, Умань: Редакційно-видавничий відділ УНУС, 2023. С. 125-128.
7. Пітель Н.Я., Горбатюк М.І. Управління комплаєнс-діяльністю в умовах міжнародного бізнесу. *VIII International scientific and practical conference «Scientific Research as a Mechanism of Effective Human Development»* (January 31-February 2, 2024) Sofia, Bulgaria, International Scientific Unity. 2024. С. 126-129.
8. Стефанюк О. Д., Альошкіна Л. П., Пітель Н. Я. Стратегічне впровадження корпоративної відповідальності: забезпечення етичності, сталості та соціальної відповідальності в сучасному бізнесі. *Міжнародний науковий*

журнал "Інтернаука". Серія: "Економічні науки". 2024. №7.
<https://doi.org/10.25313/2520-2294-2024-7-10072>

9. Aggarwal, V., & Karwasra, N. (2025). Artificial intelligence v/s human intelligence: a relationship between digitalization and international trade. *Future Business Journal*, 11(1), 1-16.
10. de Rassenfosse, G. (2025). International Trade and Intellectual Property. *arXiv preprint arXiv:2506.18929*
11. Dvorkin, M. (2025). International trade and labor reallocation: misclassification errors, mobility, and switching costs. *Review of Economics and Statistics*, 1-45.
12. El Hadri, C. (2025). International trade and poverty.
13. Liu, Y., Salman, A., Khan, K., Mahmood, C. K., Ramos-Meza, C. S., Jain, V., & Shabbir, M. S. (2025). The effect of green energy production, green technological innovation, green international trade, on ecological footprints. *Environment, Development and Sustainability*, 27(9), 20985-20998.
14. Novak, I., Movchaniuk, A., Pitel, N., Kucher, L., Chukina, I., & Kovalenko-Chukina, I. (2023). Investment security of strategic management of ukraine's agricultural sector development. *Scientific Papers Series Management, Economic Engineering in Agriculture & Rural Development*, 23(1). 459-473.
https://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.23_1/Art52.pdf
15. Reznik, N., Lazebnyk, V., Melnyk, L., Ratushna, O., Mashkovska, L., Pitel, N. (2024). Innovative Management in the Context of Foreign Economic Activity of Agro-food Enterprises. In: Mansour, N., Bujosa Vadell, L.M. (eds) *Green Finance and Energy Transition. Contributions to Finance and Accounting*. Springer, Cham. Pp. 479–489. https://doi.org/10.1007/978-3-031-75960-4_44
16. Reznik, N., Lazebnyk, V., Pitel, N., Klymenko, L., Kustrich, L., Vuichenko, M. & Zahorodnia, A. (2025). Logistical Management as an Instrument of Optimization of Flowing Processes of Contemporary Organizations in the Context of European Integration. In: Alareeni, B. (eds) *Big Data in Finance: Transforming the Financial Landscape. Studies in Big Data*, vol 164. Springer, Cham. Pp. 355–367
https://doi.org/10.1007/978-3-031-75095-3_29
17. Smoliy, L., Burliai, A., Novak, I., Revutska, A., & Pitel, N. (2021). Empirical study of convergent-divergent trends in innovation EU countries development. *Scientific Horizons*, 24(12), 84-91. [https://doi.org/10.48077/scihor.24\(12\).2021.84-91](https://doi.org/10.48077/scihor.24(12).2021.84-91)
18. Sukhetska K., Verniuk N., Movchaniuk A., Aleshkina L., Pitel N., Gomeniuk M. & Reznik N. (2024). Use of Artificial Intelligence Tools by Managers to Prevent Crisis Situations. In: Alareeni, B., Hamdan, A. (eds) *Navigating the Technological Tide: The Evolution and Challenges of Business Model Innovation. ICBT 2024. Lecture Notes in Networks and Systems*, vol 1081. Springer, Cham. pp. 542–550.
https://doi.org/10.1007/978-3-031-67437-2_51
19. Sukhetska, K., Novak, I., Movchaniuk, A., Gomeniuk, M., & Pitel, N. (2025). Blockchain technologies as a driver of transformation in the agricultural sector. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*, 11(3), 165–193. <https://doi.org/10.51599/are.2025.11.03.06>

20. Sukhetska, K., Aleshkina, L., Movchaniuk, A., Novak, I., & Pitel, N. (2022). Directions and recommendations for enterprises to overcome crises using anticipatory teams. *Scientific Horizons*, 25(12), 122-132. [https://doi.org/10.48077/scihor.25\(12\).2022.122-132](https://doi.org/10.48077/scihor.25(12).2022.122-132)

12. Інформаційні ресурси

1. Інформаційно-пошукова система законодавчих і нормативних документів України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
2. Електронна бібліотека Київського національного економічного університету URL: <http://ubooks.com.ua/>
3. Електронний формат наукових журналів URL: <http://www.search.global.epnet.com>
4. Матеріали ЄС і РЄ URL: <http://www.isi.gov.ua>
5. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
6. Новини CNN. URL: <http://www.cnn.com>
7. Офіційний сайт Міністерства економіки URL: <http://www.me.gov.ua>
8. Офіційний сайт Національного Інституту стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/>
9. Офіційний сайт Світового банку URL: <https://www.worldbank.org/ext/en/home>
10. Офіційний сайт ЄС. URL: https://european-union.europa.eu/index_uk
11. Електронна бібліотека Уманського НУ. URL: <https://library.udau.edu.ua/>

13. Перезарахування та визнання результатів навчання

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Міжнародні економічні відносини» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, затвердженого Вченою радою протокол №2 від 19.05.2022, Положення про порядок визнання результатів навчання в інших ЗВО в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою протокол №2 від 03.10.2019, Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників Уманського національного університету садівництва, затвердженого Вченою радою протокол №7 від 17.10.2021.

14. Політика академічної доброчесності

У процесі навчання з дисципліни «Міжнародні економічні відносини», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

15. Зміни у робочій програмі на 2025 рік

У 2025 р. в робочій програмі відповідно до навчального плану було внесено зміни в структуру навчальної дисципліни, проведено коригування у розподілі балів, оновлено список рекомендованої літератури.